

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA TEŠANJ
OPĆINSKI NAČELNIK**

Broj: 02-14-2-466-12/17

Datum: 14.08.2017. godine

Na osnovu članovu 9.-14. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15 i 102/15) i članu 30. Statuta Općine Tešanj ("Službeni glasnik Općine Tešanj", broj: 11/07), Općinski načelnik dana 30.06. 2017. godine
d o n o s i

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
OPĆINE TEŠANJ ZA PERIOD 2018.- 2020. GODINE**

Obrađivač:

Služba za finansije, privredu, komunalne i inspeksijske poslove

SADRŽAJ:

	Str.
1/ Uvod	2
2/ Osnovni ekonomski pokazatelji	2
3 Prihodovna osnova	4
3/1 Porezni prihodi	4
3/2 Neporezni prihodi	4
3/3 Tekući grantovi	5
3/4 Kapitalni grantovi i primici	5
3/5 Prenesena sredstva iz prethodne godine	5
3/6 Kreditno zaduženje	6
4/ Raspored rashoda i izdataka	6
5/ Struktura budžeta	6
6/ Projekcija prihoda i primitaka	7
7/ Projekcija rashoda i izdataka	8

1/ Uvod

Dokument okvirnog budžeta (u daljem tekstu DOB) je akt koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine i na njemu se zasniva priprema i izrada budžeta za narednu budžetsku godinu. Trogodišnje planiranje budžeta obaveza je za sve korisnike budžetskih sredstava i vanbudžetskih fondova. Njegova izrada obezbjeđuje bolju procjenu prihoda i primitaka kao budžetske osnove za realizaciju programa i projekata, te bolje upravljanje rashodima i izdacima sa uspostavom željene strukture budžeta i planiranje realizacije višegodišnjih programa.

Postupak pripreme DOB-a počinje dostavljanjem instrukcije broj 1 o načinu i elementima izrade DOB-a koja sadrži: osnovne ekonomske pretpostavke i smjernice za pripremu DOB-a, tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika, te dinamiku i rokove pripreme DOB-a. Izrada DOB-a zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih indikatora i prognozi prihoda i rashoda, što je utvrđeno u dokumentu Ekonomske politike Federacije.

Planiranje budžeta se zasniva na preliminarnoj procjeni prihoda iz DOB-a, a rashodi se utvrđuju isključivo u okviru definisanih raspoloživih sredstava. Realnom procjenom prihoda obezbjeđuje se nesmetano funkcionisanje Organa uprave i realizacija ciljeva koji su obuhvaćeni općinskim budžetom. U suprotnom javlja se nedostatak sredstava ili višak sredstava koja nisu obuhvaćena odlukama zakonodavnih organa vlasti.

2/ Osnovni ekonomski pokazatelji

Za izradu DOB-a korištene su projekcije prihoda od direktnih i indirektnih poreza za period 2018.-2020. godine i drugi pokazatelji i smjernice zvaničnih institucija u BiH, kao i pokazatelji vezani za sa općinskog nivoa.

Makroekonomski pokazatelji

Privredna kretanja u BiH se ne mogu posmatrati izolovano od okruženja. Kretanje ekonomskog rasta, industrijske proizvodnje, zaposlenosti, bruto društvenog proizvoda u BiH je uslovljeno vanjskim faktorima i usko vezano za kretanje u okruženju, tako da su sve analize naslonjene na projekcije rasta zemalja Evropske unije i bližeg okruženja. Stoga se može reći da pozitivni trendovi i oporavak privrednih kretanja u neposrednom okruženju i Eurozoni uopšte imaju pozitivan odraz i na ekonomiju Federacije BiH. U Eurozoni se u narednom srednjoročnom periodu očekuje ekonomski rast kroz oporavak privatne potrošnje, porast investicija, te rast uvoza i izvoza. Očekuje se da takav rast rezultira intenziviranjem vanjskotrgovinske razmjene kako unutar zemalja EU, tako i između tih zemalja i ostatka svijeta. Ove zemlje su najvažniji partneri BiH u ekonomskoj razmjeni.

Shodno tome i drugim unutarnjim pokazateljima i u BiH se očekuje porast ekonomske aktivnosti od 3,4% u 2017. godini nakon čega se projicira jednak nivo u 2018. godini. Rast se očekuje i u periodu 2019. - 2020. godini uz poboljšanje poslovne klime i eksternog okruženja. Realni rast BDP se u periodu od 2015. - 2020. godina kreće u rasponu 3,8% - 3,9%.

U Federaciji BiH se očekuje realan rast BDP-a u 2017. godini po stopi 4,5%, u 2018. godini 3,2%, te u 2019. i 2020. godini po stopama 5,1% i 5,3% respektivno.

Pretpostavlja se i rast indirektnih prihoda, zaposlenosti, kao i porast investicija. Očekivani oporavak ekonomske aktivnosti u Federaciji BiH će se temeljiti na strukturnim reformama i ubrzanju investicijskog ciklusa. Ukupni javni prihodi se za 2018. godinu projiciraju u iznosu od 8.103,0 mil. KM, za 2019. godinu 8.328,0 mil. KM i 8.582,0 mil. KM za 2020. godinu, što predstavlja rast od 2,5% svake godine u odnosu na prethodnu.

Usporavanje pozitivnih kretanja makroekonomskih indikatora posljednjih godina kao posljedica globalne ekonomske krize nisu mimoišla ni BiH, odnosno Federaciju BiH. U prevazilaženju postojećeg stanja potrebno je pokrenuti proces oporavka i jačanja ekonomije i poduzeti konkretne akcije da bi se postigla srednjoročna fiskalna održivost.

Pokazatelji sa općinskog nivoa

Pored makroekonomskih pokazatelja i gore navedenih projekcija, za realizaciju općinskih, prije svega neporeznih prihoda, korišteni su i pokazatelji ekonomskih i privrednih kretanja vezanih za teritoriju Općine.

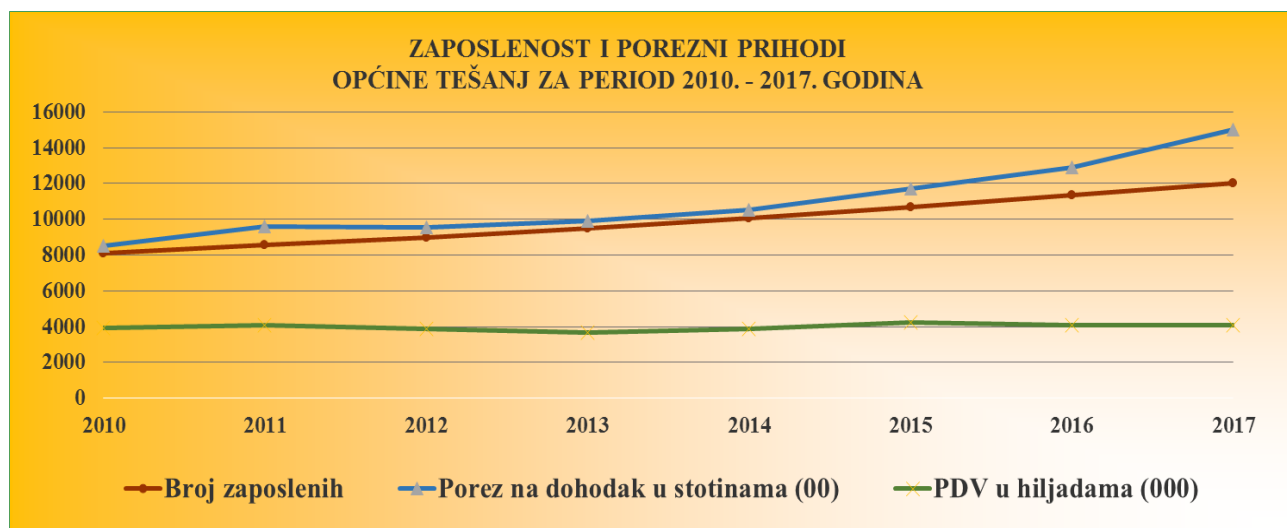
Za razliku od Federacije BiH i ograničenog rasta, brzi rast privrednih aktivnosti na teritoriji Općine ima pozitivne implikacije na budžet, ali i na dalji rast i jačanje tercijalnog sektora, reinvestiranje, ubrzanje investicionog ciklusa i drugo. Ovaj rast također ima pozitivan utjecaj na kretanje ljudi i dobara (pozitivna migraciona kretanja i razvoj infrastrukture), obrazovnu strukturu, promjenu strukture potreba, socijalna izdvajanja i slično.

Pozitivan utjecaj u svim segmentima se ogleda, između ostalog, u slijedećem:

- povećanje broja zaposlenih za 40% u odnosu na 2010. godinu,
- povećanje broja privrednih subjekata za 21% u odnosu na 2012. godinu,
- povećanje prometa nekretnina za 93% u odnosu na 2012. godinu,
- povećanje administrativnih usluga uprave za više od 40% u odnosu na 2012. godinu,
- povećanje neporeznih prihoda za 30% u odnosu na 2012. godinu,
- povećanje direktnih poreza Općine za 43% u odnosu na 2012. godinu.

Nažalost, ova pozitivna kretanja nemaju utjecaj na indirektno poreze Općine koji predstavljaju najvažniji i najizdašniji općinski prihod, jer se raspodjela ne vrši na bazi uplaćenih sredstava na teritoriji Općine.

Direktna veza rasta broja zaposlenih i direktnih poreza i izostanak te veze u slučaju indirektnih poreza je vidljiva u narednom grafikonu:

Za naredni period je planiran dalji rast privrednih aktivnosti kako u industrijskim zonama Glinište i Bukva čija infrastruktura se intenzivno uređuje, tako i izvan samih zona, prvenstveno kroz razvoj tercijalnog sektora – pratećih uslužnih djelatnosti. Općinska administracija nastoji obezbijediti povoljan poslovni ambijent kroz razvoj infrastrukture (komunalna, putna, elektro i drugo), te kroz podsticajna sredstva od blizu 800.000 KM godišnje i povrat sredstava u privredne tokove kroz realizaciju kapitalnih ulaganja od blizu 8.000.000 KM.

3/ Prihodovna osnova budžeta

Prihodi i primici općinskog budžeta se sastoje od poreznih i neporeznih prihoda, tekućih i kapitalnih grantova i kreditnih sredstava.

3/1 Porezni prihodi

Porezni prihodi predstavljaju najvažniji izvor općinskih prihoda.

Oni čine preko 41% ukupnog budžeta, odnosno blizu 54% budžetskih prihoda bez kreditnog zaduženja i prenesenih sredstava.

Sastoje se od direktnih (porez na dohodak, porez na imovinu i dr.) i indirektnih poreza (porez na potrošnju – PDV, carine, akcize i prihodi koji pripadaju Direkciji za ceste).

Za naredni trogodišnji period planiran rast ovih prihoda za 3 do 5,3%.

- Direktni porezi

Za naredni trogodišnji period je planirano povećanje direktnih poreza od blizu 2% do 3,4%.

U okviru ove podgrupe prihoda planiran je rast na slijedeće dvije stavke:

- "Porez na imovinu" je planiran sa projiciranim rastom od blizu 3,5% zbog uvećanja osnovice oporezivanja (broj putničkih i teretnih motornih vozila, iznajmljenih poslovnih i stambenih prostora i dr.), kao i pojačanih aktivnosti odjeljenja Porezne uprave Tešanj na evidentiranju i naplati istih.

- "Porez na dohodak" je planiran sa projiciranim rastom od blizu 5,3% zbog rasta broja zaposlenih na teritoriji Općine i visine porezne osnovice, a što ima direktan odraz na općinski budžet.

Umanjenje je planirano samo na stavci "Porez na promet nepokretnosti". budući da je u 2017. godini ostvaren uvećani promet nekretnina koji je iznad godišnjeg prosjeka, te je za narednu godinu planiran iznos novodefisanog godišnjeg prosjeka. Može se reći da se pokazalo da je oporezivo prometovanje nekretnina na teritoriji Općine prosječno godišnje na nivou od 13,5 miliona KM. Ovaj promet predstavlja poreznu osnovicu koja obezbjeđuje projiciranu visinu sredstava.

- Indirektni porezi

Za naredni trogodišnji period planirano je povećane indirektnih poreza za oko 6%, odnosno i do 300.000,00 KM godišnje. Razlog tome je nastavak rasta ukupno prikupljenih prihoda na nivou BiH u tekućoj godini, sa uvećanjem pripadajućeg dijela prihoda općinama uz stagnaciju obaveza po vanjskom dugu Federacije BiH (serisiranje duga Federacije BiH ima direktnu vezu sa raspodjelom prihoda općinama).

Ova vrsta prihoda i dalje čini najvažniji dio općinskog budžeta i od izuzetne važnosti je da se njegova procjena vrši na realnim osnovama i pokazateljima. Iako je rebalansom u tekućoj godini učešće indirektni porezi u ukupnim prihodima palo na 25%, prihodi ove podgrupe u strukturi općinskih prihoda sada čine blizu 27% ukupnog budžeta, odnosno blizu 47% svih poreznih i neporeznih prihoda. Ranije je ovaj procent bio daleko veći, ali je zbog umanjenja procenta ovih prihoda koji pripada našoj Općini i rastom drugih vrsta prihoda došlo do značajnije izmjene u njihovoj strukturi. Primjera radi u 2014. godini indirektni porezi su činili 36% ukupnog budžet, odnosno 53% poreznih i neporeznih prihoda.

3/2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi čine blizu 16% ukupnog budžeta, odnosno oko 27% poreznih i neporeznih prihoda. Sastoje se od tri podgrupe prihoda. Na dvije podgrupe je projicirano djelimično uvećanje u odnosu na tekuću godinu, dok je treća zadržana na postojećem nivou.

Za naredni trogodišnji period planiran je ukupan rast ovih prihoda za oko 1%, te se može reći da se ovom dijelu budžetskih prihoda pristupilo dosta restriktivno. Uizradi narednog dokumenta, po

provođenju predstojećih izmjena zakonske regulative, predefinisat će se ukupan potencijal ove grupe prihoda.

- Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine

Ovi prihodi većim dijelom zavise direktno od aktivnosti organa upravo, kao što je slučaj sa prihodima od iznajmljivanja, investiranja (kamata) i slično. Izuzetak čini stavka "Prihodi od davanja prava na eksploataciju prirodnih resursa, patenata i autorskih prava", koja je uslovljena isključivo procedurom ugovaranja i naplate regulisane u cijelosti od strane Kantona.

Ova podgrupa prihoda predstavlja uobičajen i stabilan izvor prihoda, te je za naredni period planira zadržavanje ove grupe prihoda na približno dostignutom nivou.

U strukturi neporeznih prihoda ova grupa učestvuje sa oko 8%.

- Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga

Ova podgrupa prihoda čini najveći dio neporeznih prihoda sa više os 90%.

I ovi prihodi većim dijelom zavise direktno od aktivnosti Organa uprave. Za naredni period planiran je prosječan rast ove podgrupe prihoda od 1%.

Rast je planiran samo rastom obima aktivnosti, a ne povećanju visina administrativnih taksa, naknada i slično.

- Novčane kazne i ostali prihodi

Ova podgrupa prihoda svojom visinom čini perifernu stavku budžetskih prihoda, budući da čini manje od 2% neporeznih prihoda.

Za naredni period je planirano zadržavanje prihoda na postojećem nivou.

3/3 Tekući grantovi

Tekući grantovi su planirani sa konstatnim rastom u narednom trogodišnjem periodu, koji je projiciran na 2,2% godišnje. Razlog uvećanja je stalni porast izdvajanja iz Budžeta ZE-DO kantona za samozapošljavanje, stambeno zbrinjavanje, stipendije i druge potrebe boračkih populacija, te planirana veća sredstva inograntova za podršku aktivnostima Općine.

3/4 Kapitalni grantovi i primitci

Ova grupa prihoda čini oko 15% ukupnog budžeta.

U okviru ove podgrupe, kao i proteklih godina, planirani su različiti vidovi grant sredstava iz inostranstva, fondova, viših nivoa vlasti, mjesnih zajednica i donatora, te od prodaje općinskog zemljišta.

Ova sredstva su namjenska i odnose se na posebne budžetske stavke rashoda i izdataka tako da njihova visina nema utjecaja na tekući dio budžeta i preostale budžetske stavke.

Nakon nešto značajnijeg smanjenja u odosu na 2017 godinu, za naredni trogodišnji period planirano je zadržavanje sredstava na nivou od 2,48 do 2,69 miliona KM.

3/5 Prenesena sredstva iz prethodnih godina

Općina Tešanj odgovornim planiranjem budžeta konstantno zadržava akumulirani suficit koji se planom budžeta raspoređuje u realizaciju tekuće godine. Ne vrši se preformatiranje pojedinačnih stavki i odgovorno se odnosi prema izvršenju, tako da se i za naredni trogodišnji period planira djelimično zadržavanje postojeće prakse, uz smanjenje iste na manje od 2,5% budžetskih prihoda.

3/6 Kreditno zaduženje

U narednom trogodišnjem periodu je planirano povlačenje cjelokupnog iznosa odobrenih kreditnih sredstava EIB-a za projekt WATSAN - granja kanalizacionih kolektora i uređanja za prečišćavanje otpadnih voda od 9,5 miliona KM.

Pored toga nije planirano drugo zaduženje Općine uz napomenu da će povrat sredstava kredita D.D. Toplana, Tešanj za projekt toplifikacije za koji je Općina dala garanciju biti okončano u 2019. godini, čime i obaveza rezervisanja sredstava prestaje u cijelosti.

4/ Rashodi i izdaci budžeta

Na osnovu iskazanih zahtjeva općinskih službi i drugih budžetskih korisnika obuhvaćenih općinskim Registrom vrši se raspodjela sredstava na pojedine grupe rashoda i izdataka.

Potrebno je naglasiti da se i za naredni trogodišnji period budžet može okarakterisati kao dominantno razvojni. Razvojna komponenta je izražena u dva segmenta. Prije svega, kroz planirana kapitalna ulaganja i kapitalne grantove koji se kreću u rasponu od 7 do 8 miliona KM, a potom i kroz grantove podrške privredi koji iznose i do 770.000,00 KM godišnje. Ove dvije grupe u pojedinim godinama čine više od 50% općinskog budžeta. Na ovaj način se obezbjeđuje direktno ili indirektno povrat blizu od ½ općinskog budžeta u privredne tokove.

Pored toga može se reći da je uz djelimično povećanje pojedinačnih izdvajanja, obezbjeđeno funkcionisanje lokalne administracije i mjesnih zajednica; finansiranje ranije uspostavljenih socijalnih izdvajanja sa podrškom svim socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva putem ustanova i nevladinog sektora; obezbjeđena je značajna podrška nevladinom sektoru, sportskim i kolektivima kulture, te projektima mladih; izdvajanje dodatnih sredstva za javne ustanove koje se finansiraju iz budžeta viših nivoa vlasti; stipendiranje studija; te podrška poticajima u lokalnoj ekonomiji. Takođe su obezbjeđene komunalne potrebe i održavanje sve veće putne i druge infrastrukture, realizacija projekta utvrđenih općinskom strategijom te druge opšt društvene potrebe.

U ovom dokumentu su iskazane projekcije po osnovnim kategorijama dok će sam prijedlog budžeta obuhvatiti sve pojedinačne stavke prihoda i rashoda po ekonomskoj, organizacionoj, funkcionalnoj, fondovskoj i programskoj klasifikaciji.

Budžet će biti raspoređen na pojedinačne programe i projekte unutar njih, te na budžetske korisnike nosioce pojedinih programa, uz navođenje tačnih izvora finansiranja po fondovima.

5/ Struktura budžeta

OPIS	Budžet za 2017. godinu	Projekcija budžeta za 2018. godinu	Projekcija budžeta za 2019. godinu	Projekcija budžeta za 2020. godinu
I POREZNI I NEPOREZNI PRIHODI	9.748.000,00	10.063.000,00	10.423.000,00	10.860.000,00
II GRANTOVI	4.387.000,00	3.807.000,00	3.615.000,00	3.740.000,00
III PRENESENA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA	945.000,00	850.000,00	400.000,00	400.000,00
IV FINANSIRANJE	2.730.000,00	2.900.000,00	2.300.000,00	1.500.000,00
A PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	17.810.000,00	17.620.000,00	16.738.000,00	16.500.000,00

I-IV RASHODI I IZDACI	17.710.000,00	17.520.000,00	16.668.000,00	16.490.000,00
V POVRAT SREDSTAVA OD FINANSIRANJA	100.000,00	100.000,00	70.000,00	10.000,00
B RASHODI I IZDACI SA POVRATOM SREDSTAVA FINANSIRANJA	17.810.000,00	17.620.000,00	16.738.000,00	16.500.000,00
VIŠAK/MANJAK	0,00	0,00	0,00	0,00

6/ Projekcija prihoda i primitaka buždeta

EKONOMSKI KOD	Fond	PRIHODI I PRIMICI	BUDŽET ZA 2017. GODINU	PROJEKCIJA PRIHODA I PRIMITAKA		
				2018	2019	2020
710000		I PRIHODI OD POREZA	7.041.000,00	7.316.000,00	7.684.000,00	8.089.000,00
	711000	Porez na plate i dobit po staroj zakonskoj regulativi	3.000,00	3.000,00	2.000,00	2.000,00
	714100	Porez na imovinu	1.020.000,00	990.000,00	970.000,00	960.000,00
	716000	Porez na dohodak	1.520.000,00	1.600.000,00	1.700.000,00	1.800.000,00
	717000	Prihodi od indirektnih poreza sa jedinstvenog računa	4.495.000,00	4.720.000,00	5.010.000,00	5.325.000,00
	7152-900	Posebni porezi	3.000,00	3.000,00	2.000,00	2.000,00
720000		II NEPOREZNI PRIHODI	2.707.000,00	2.747.000,00	2.739.000,00	2.771.000,00
	721000	Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine	224.000,00	229.000,00	219.000,00	222.000,00
	722000	Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga	2.443.000,00	2.478.000,00	2.480.000,00	2.509.000,00
	723000	Novčane kazne i ostali prihodi	40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00
730000		III TEKUĆI GRANTOVI	1.095.000,00	1.120.000,00	1.135.000,00	1.170.000,00
740000		IV KAPITALNI GRANTOVI I PRIMICI	3.292.000,00	2.687.000,00	2.480.000,00	2.570.000,00
		V PRENESENA SREDSTVA IZ PRETHODNE GODINE	945.000,00	850.000,00	400.000,00	400.000,00
		VI FINANSIRANJE (ZADUŽENJE)	2.730.000,00	2.900.000,00	2.300.000,00	1.500.000,00
SVEUKUNO PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE			17.810.000,00	17.620.000,00	16.738.000,00	16.500.000,00

7/ Projekcija rashoda i izdataka buždeta

EKONOMSKI KOD	NAZIV POZICIJE BUDŽETA	BUDŽET ZA 2017. GODINU	OKVIR RASHODA I IZDATAKA		
			2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6
611000 612000	I SREDSTVA ZA PLATE I NAKNADE	2.498.000,00	2.498.000,00	2.498.000,00	2.498.000,00
613000	II SREDSTVA ZA MATERIJAL, ENERGIJU I USLUGE	2.734.000,00	2.849.000,00	2.794.000,00	2.914.000,00
613000	1. Direktni materijalni rashodi organa uprave	944.000,00	993.000,00	958.000,00	1.032.000,00
613000	2. Ostale usluge za opštedruštvene potrebe	1.790.000,00	1.856.000,00	1.836.000,00	1.882.000,00
614000	III TEKUĆI GRANTOVI (TRANSFERI), KAMATE I SREDSTVA REZERVI	4.109.000,00	4.139.000,00	3.957.000,00	4.010.000,00
614100	1. Grantovi mjesnim zajednicama	230.000,00	230.000,00	230.000,00	240.000,00
614200	2. Grantovi socijalne zaštite i pomoći	1.477.000,00	1.440.000,00	1.355.000,00	1.370.000,00
614300	3. Grantovi za kulturu, obrazovanje i mlade	924.000,00	924.000,00	934.000,00	940.000,00
614300	4. Grantovi u oblasti sporta	295.000,00	310.000,00	310.000,00	330.000,00
614300	5. Grantovi udruženjima građana	119.000,00	120.000,00	119.000,00	120.000,00
614400	6. Grantovi podrške privredi i ostalo	944.000,00	990.000,00	879.000,00	870.000,00
616000	7. Kamate i operativna budžetska rezerva	120.000,00	125.000,00	130.000,00	140.000,00
821000 615000	IV KAPITALNI GRANTOVI (TRANSFERI) I IZDACI	8.369.000,00	8.034.000,00	7.419.000,00	7.024.000,00
820000	1. Podrška projektima drugih izvora i utrošak namjenskih sredstava	5.827.000,00	5.770.000,00	5.285.000,00	4.555.000,00
820000	2. Općinski projekti (novi projekti i nastavak započelih projekata)	1.722.000,00	1.394.000,00	1.324.000,00	1.469.000,00
820000 615000	3. Preostala kapitalna ulaganja i grantovi	820.000,00	870.000,00	810.000,00	1.044.000,00
591000	V POVRAT SREDSTAVA FINANSIRANJA	100.000,00	100.000,00	70.000,00	10.000,00
	UKUPNO RASHODI, IZDACI I FIANSNIRANJE	17.810.000,00	17.620.000,00	16.738.000,00	16.500.000,00

OPĆINSKI NAČELNIK
Mr.sci.Suad Huskić